

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

№81, 9–13 березня 2022

ВІЙСЬКОВІ ДІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ, РОСІЯ ВИКОРИСТОВУЄ ЗАБОРОНЕНУ ЗБРОЮ, НАЙМАНЦІВ, СОЛДАТ ТЕРМІНОВОЇ СЛУЖБИ

Російське Міністерство оборони [визнало](#), що під час бойових дій в Україні російські збройні сили застосовують систему залпового вогню ТОС-1 «Сонцепек», яка [використовує](#) термобаричні боєприпаси. Відповідно до міжнародних конвенцій щодо ведення війни, застосування термобаричних боєприпасів проти цивільного населення суперечить міжнародному праву щодо правил та звичаїв ведення війни.

Conflict Intelligence Team [заявила](#), що під час бомбардування Чернігова Росія застосовує запальні авіабомби, порушуючи заборону на застосування таких боєприпасів у місцях зосередження цивільного населення. Доповідь правозахисної організації Truth Hounds щодо застосування Росією зброї невибіркової дії [тут](#). Перехоплені переговори російських збройних сил [підтверджують](#), що їм було дано наказ стріляти в мирних жителів у Харкові, також є [свідощтва](#) про застосування Росією «загороджувальних загонів». Армія Росії фактично легалізує мародерство, оскільки не може забезпечити свої підрозділи продовольством і боєприпасами. Командування збройних сил Росії залучає на війну проти України людей із окупованого [Донбасу](#), [найманців](#) із Сирії, Абхазії, Південної Осетії, ув'язнених виправних установ.

Міністерство оборони Великої Британії [повідомляє](#), що найближчими тижнями російські війська готують висадку десанту на узбережжя Азовського моря.

The [New York Times](#) та [Financial Times](#) з посиланням на американських чиновників повідомили, що Росія звернулася до Китаю з проханням про надання їй допомоги у війні проти України, зокрема військового обладнання та додаткової економічної допомоги на тлі міжнародних санкцій. При цьому речник [посольства](#) Китаю в США заявив, що «ніколи не чув» про прохання Росії надати військову техніку, а пріоритетом Китаю є не допустити виходу «напруженої ситуації в Україні» з-під контролю.

13 березня російські збройні сили [обстріляли](#) Міжнародний центр миротворчості та безпеки (Яворівський полігон) у Львівській області за 20 км від кордону з Польщею. [Підтверджено](#) загибель 35 людей, ще 134 особи поранено. Цей ракетний удар стався після того, як заступник міністра закордонних справ Росії Сергій Рябков [заявив](#), що Росія розглядає можливість нападу на конвої, які доставляють озброєння в Україну як на «законні цілі». Міністерство оборони Росії [стверджує](#), що російські війська завдали у Львівській області ударів по об'єктах, де знаходилися «іноземні найманці», офіційний представник Міноборони РФ Ігор Конашенков пообіцяв, що «знищення іноземних найманців, які прибули на територію України, буде продовжено». Радник голови Міноборони України Маркіян Лубківський [наголосив](#), що серед загиблих на Яворівському полігоні немає іноземців. Видання The Guardian [зазначає](#), що ракетний удар за 20 км від кордонів НАТО є сигналом для Альянсу, при цьому напад Росії на Польщу є малоімовірним. Президент України Володимир Зеленський вкотре закликав Захід закрити небо над Україною для військової авіації Росії та [застеріг](#), що російські ракети незабаром можуть вдарити по території країн НАТО. Радник президента США з національної безпеки Джейк Салліван [заявив](#), що якщо Росія "зробить хоч один постріл" по території будь-якої з країн НАТО, альянс відповість "усіма своїми силами".

Станом на 13 березня просування російських військ сповільнилося, а на окремих ділянках повністю зупинилося, українська армія проводить контратаки. Донбас Реаліті [розповідають](#), як Україна проводить оборонну операцію проти армії РФ та як війна може розвиватися далі. На думку [розслідувача](#) Bellingcat Христо Грозєва, за один-два тижні Росія може спробувати заморозити війну в Україні.

9 березня у Києві відбулася чергова [пресконференція](#) полонених російських військовослужбовців, де деякі з них заявили, що [вирішили](#) залишитись в Україні до зміни влади в Росії. Вони зазначили, що їхнім родичам прийшли повідомлення про їхню смерть, а також підтвердили, що в Україні воюють солдати строкової служби РФ, за яких підписують контракт без їхньої згоди. Також є [свідчення](#), що у військових діях беруть участь новобранці та особи, які проходять альтернативну цивільну службу.

Цього ж дня Міністерство оборони Росії вперше [визнало](#), що на території України воюють військовослужбовці строкової служби, представивши це як помилку та рідкісне явище, і заявило, що виводить їх з території, на якій ведуться військові дії.

В Україні створено Координаційний [штаб](#) з питань поводження з військовополоненими, його очолила Ірина Верещук, міністр із питань

реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Усі російські військовополонені або будуть обміняні на полонених українців, або відбудуватимуть своє покарання в Україні та працюватимуть над відновленням зруйнованої інфраструктури, [повідомили](#) в Міністерстві реінтеграції України.

Ймовірність вступу Білорусі у війну на боці Росії не знижується. Український Центр протидії дезінформації [заявив](#), що Білорусь дозволила використання своїх залізниць для транспортування російських ракет. Рада нацбезпеки заявила, що Росія може готувати спецоперацію, в рамках якої білоруські військовослужбовці почнуть участь у військових діях переодягненими у російську військову форму. Міністр оборони Олексій Резніков [повідомляє](#), що Росія готує низку провокацій на території Білорусі, щоб звинуватити в них Україну та втягнути Білорусь у війну. Радіо Свобода [зазначає](#), що шпиталі та морги у білоруських містах переповнені російськими військовими, при цьому білоруські медики підписали угоду про нерозголошення такої інформації. За [інформацією](#) Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, військовослужбовці Білорусі відмовляються від участі у війні проти України, щоби придушити протести, на керівні посади в білоруській армії почали призначати російських офіцерів.

Херсонська обласна прокуратура [повідомила](#) про початок кримінального провадження через плани Росії, війська якої окупували частину області, провести «незаконний референдум» та заснувати «квазіреспубліку». Зазначається, що Росія [намагається](#) схилити депутатів Херсонської обласної ради до співпраці з окупаційними військами. 12 березня на екстреному засіданні депутати [відкинули](#) ідею створення «республіки» та підтвердили, що регіон був і буде частиною України. В області продовжуються протести проти дій російських збройних сил, так, 13 березня у Херсоні кілька тисяч людей вийшли на мирну [акцію](#) «Херсон – це Україна», по учасникам мітингу відкрили вогонь. [Повідомляється](#), що на протестах затримано понад 400 людей. Глава представництва ЄС в Україні Матті Маасікас [зазначив](#), що Росія сподівається використати «створення» «Херсонської народної республіки» як «юридичну» основу для поділу України. Росія також вдається і до інших методів залякування: так, викрадені мери міст [Дніпрорудне](#) та [Мелітополь](#) (Запорізька область). В окупованому Мелітополі мешканцям [показали](#) звернення депутатки від «Опозиційного блоку» Галини Данильченко, призначеної російськими військовими новим «мером» міста, яка оголосила про створення «Комітету народних обранців» для управління містом у «новій дійсності». Також у місті [викрали](#) координаторку щоденних проукраїнських акцій протесту Ольгу Гайсумову. Президент України Володимир Зеленський [попередив](#) колаборантів із російськими окупаційними силами про неминучу відповідальність за такі дії.

РОСІЯ ПОШИРЮЄ ФЕЙК ПРО СПРОБУ УКРАЇНИ РОЗРОБИТИ «ЕТНІЧНУ БІОЛОГІЧНУ ЗБРОЮ»

10 березня Міністерство оборони Росії [заявило](#), що в українських лабораторіях «під керівництвом США» розроблявся проєкт створення біологічної зброї, у тому числі етнічно орієнтованої.

[Держдепартамент](#) та [Пентагон](#) відкинули звинувачення Росії у розробці біологічної зброї в Україні. В Організації Об'єднаних Націй [заявили](#), що вони не мають жодних доказів, що Україна займалася розробкою біологічної зброї. [Експерти](#) також [наголошують](#) на [безпідставності](#) та нереалістичності звинувачень. Короткий аналіз ситуації [пропонує](#) «Медуза».

Прессекретар Білого Дому Джен Псакі відреагувала на поширення російської дезінформації про американські лабораторії біологічної зброї на території України, [заявивши](#), що Росія здатна застосувати хімічну чи біологічну зброю в Україні чи піти на провокацію з метою покласти відповідальність за це на Україну.

ДИПЛОМАТИЧНІ МАЙДАНЧИКИ: РОСІЯ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ НАПАДАЛА НА УКРАЇНУ, ЄС НАЗИВАЄ ТЕ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ ВІЙНОЮ

10 березня у Туреччині відбулися переговори глав МЗС України та Росії. Керівник МЗС України Дмитро Кулеба [азначив](#), що основними завданнями на переговорах було організувати гуманітарний коридор у Маріуполі та домовитися про 24-годинне перемир'я. При цьому досягти прогресу з питань припинення вогню та покращення гуманітарної ситуації не вдалося. Він зазначив, що Україна готова до дипломатичних рішень, проте задоволення вимог Росії щодо задачі є неприйнятним. Глава МЗС Росії Сергій Лавров [заявив](#), що Росія не лише не планує нападати на інші країни, а й стверджував, що РФ не нападала на Україну, додавши, що на цих переговорах «ніхто не збирався домовлятися про припинення вогню», а Росія «ніколи не говорила про плани військового характеру щодо НАТО».

Радник Офісу президента та учасник делегації України на переговорах із Росією Михайло Подоляк [повідомив](#), що наступний раунд переговорів відбудеться 14-15 березня. За його словами, делегації домовилися не коментувати зміст переговорів до моменту, доки всі ключові позиції, зокрема щодо політичного та військового врегулювання, не будуть узгоджені. Він додав, що серед питань для врегулювання має бути тема компенсації з боку Росії через руйнування в Україні. Вимогами України на переговорах є закінчення війни та виведення російських військ, на думку Михайла Подоляка, щодо цих питань є певне [«розуміння цього процесу та діалог»](#). Він наголосив, що Україна не збирається відступати від своїх позицій. Глава комітету Держдуми з міжнародних справ Леонід Слуцький, який входить до російської делегації на перемовинах, [сказав](#), що найближчими днями можуть бути підготовлені конкретні документи для підписання, при цьому він не уточнив, про які документи може йтися.

10-11 березня у Версалі (Франція) відбувся [саміт](#) ЄС щодо України. На підсумковій пресконференції президент Франції, чинний голова Ради ЄС

оголосив про готовність єдиної Європи посилювати тиск на владу РФ. За його словами, у питанні посилення санкцій у ЄС та його партнерів «немає заборон та табу». У підсумковій [заяві](#) саміту наголошується, що за повернення війни до Європи повну відповідальність несуть Росія та її спільниця Білорусь. «Винних буде притягнуто до відповідальності за свої злочини, включаючи невибіркові атаки на цивільних осіб та цивільні об'єкти», - заявляє ЄС, підтримуючи рішення прокурора Міжнародного кримінального суду про початок розслідування можливих військових злочинів в Україні. Прискорена процедура приєднання України до ЄС не знайшла відображення у заяві, однак у ній зазначено, що ЄС підтримує зближення з Україною – Рада ЄС запропонувала Єврокомісії подати свій висновок за заявкою України на членство у Євросоюзі відповідно до положень Угод ЄС. Євросоюз знову підтвердив готовність надати тимчасовий захист усім українським біженцям, а також продовжувати політичну, фінансову, матеріальну та гуманітарну підтримку України. Про підготовку нових санкцій проти РФ за підсумками саміту [повідомила](#) голова Єврокомісії Урсула фон дер Ляйєн. Вона наголосила, що країни ЄС та «великої сімки» роблять спільні зусилля, спрямовані на призупинення членства Росії у провідних світових фінансових організаціях, включаючи Міжнародний валютний фонд та Світовий банк. Докладно про прийняте рішення та його наслідки – у [матеріалі](#) «Європейської правди».

ЕВАКУАЦІЯ МИРНИХ ЖИТЕЛІВ УСКЛАДНЕНА

Маріуполь продовжує перебувати де-факто у блокаді, під постійним обстрілом з боку російської армії. 9 березня в місті внаслідок авіаударів було зруйновано пологовий будинок та дитячу лікарню, [постраждало](#) 17 осіб (діти, жінки, лікарі), 3 особи загинули, у тому числі одна дитина, пізніше стало відомо про [загибель](#) ще однієї з поранених вагітних жінок. Про те, що відбувалося, [розповідає](#) лікар пологового будинку. Ще одна жінка померла разом із ненародженою дитиною. Росія за допомогою пропаганди та суперечливих фейкових заяв намагалася [виправдати](#) бомбардування. Міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров [підтвердив](#), що бомбардування дитячої лікарні та пологового будинку в Маріуполі було свідомим та цілеспрямованим рішенням армії РФ і зазначив, що вважає цей пологовий будинок військовою ціллю. Українські громадські організації [Євромайдан SOS](#), а також Центру побудови миру та Схід SOS зробили [заяви](#) про цей нелюдський акт.

За майже два тижні блокади міста російськими загарбниками [вбито](#) близько 2200 мирних жителів. Російські війська цілеспрямовано б'ють по житлових кварталах, скупченнях людей, повністю знищують міську інфраструктуру.

Президент Володимир Зеленський [назвав](#) обстріл Росією пологового будинку в Маріуполі геноцидом та закликав країни Заходу посилити санкційний та дипломатичний тиск на Росію, а також надати Україні можливість захистити своїх громадян. Генсек ООН Антоніо Гуттереш [заявив](#), що найвищу ціну за війну

платять мирні жителі та закликав Росію припинити кровопролиття. Виконавчий директор ЮНІСЕФ Кетрін Рассел [закликала](#) до негайного припинення атак на громадянське населення та цивільну інфраструктуру, включаючи лікарні, системи водопостачання, школи. Російські збройні сили [обстрілюють](#) гумконвої і маршрут «зеленого коридору» для населення Маріуполя, гуманітарний конвой, що вирушив із Запоріжжя до Маріуполя, по всьому шляху, контрольованому російськими військами, [розкрадається](#). Про ситуацію у місті [розповідає](#) журналіст телеканалу «Україна». Фотографії з міста – [тут](#).

У Чернігові немає електрики, води, газу та опалення. Практично повністю зруйновані [Ізюм](#) (Харківська область), евакуювати жителів звідки [не вдається](#) через постійні обстріли, та [Волноваха](#) (Донецька область), практично всі жителі якої були евакуйовані.

Про ситуацію у Харкові, обстріли та бомбардування якого не припиняються з першого дня війни, [розповідають](#) місцеві журналісти.

Віцепрем'єр України Ірина Верещук повідомила, що з Ірпеня, Бучі, Гостомелю, Ворзеля та інших міст Київської області 10 березня вдалося [евакуювати](#) через гуманітарний коридор 20 тисяч людей, з різних міст України 11 березня евакуйовано 7 тисяч, 12 березня – майже [13 тисяч](#) мешканців та 13 березня – близько [6 тисяч](#) осіб. Евакуація продовжується і зараз. Свідчення людей, евакуйованих із Бучі та Гостомелю – [тут](#) і [тут](#). Під обстріл російських військ потрапляють евакуаційні [потяги](#) та [колоні](#) мирних жителів, які намагаються евакуюватися самостійно. Частина мирних жителів вдалося евакуювати з кількох населених пунктів, зокрема Ворзеля, Ірпеня, Енергодара та Ізюма. В інших місцях росіяни, за твердженням української сторони, або заблокували під'їзд автобусів, або продовжували обстріл коридору. Міноборони Росії традиційно [намагається](#) покласти відповідальність за те, що відбувається в Україні.

Заява Євромайдану SOS та інших громадських організацій про необхідність [забезпечити](#) міжнародну присутність та моніторинг порушень при евакуації мирного населення з міст України, зруйнованих російськими загарбниками.

Фотографії міст України показують те, що відбувалося [9](#), [10](#), [11](#), [12](#) та [13](#) березня. 12 березня президент України Володимир Зеленський [повідомив](#) про загибель 1300 українських військових під час російського вторгнення. Генпрокуратура України [повідомила](#), що на ранок 13 березня внаслідок збройної агресії Росії в Україні загинуло 85 дітей та майже 100 поранено.

Станом на ранок 13 березня, Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ) [повідомляє](#) про 1663 жертви серед цивільного населення в Україні, у тому числі 596 убитих та 1067 поранених, при цьому наголошуючи, що фактичні цифри значно вищі, оскільки отримання інформації з місць інтенсивних бойових дій затримується.

РОСІЯ НАМАГАЄТЬСЯ КОНТРОЛЮВАТИ АТОМНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ УКРАЇНИ

9 березня «Укренерго» оголосило, що Чорнобильська АЕС повністю знеструмлена через аварію на лініях електропередачі, дизельних генераторів електрики вистачить на дві доби, а провести ремонт неможливо через бої. МАГАТЕ [заявило](#), що збій електроенергії на АЕС у цьому випадку не становить критичної загрози безпеці, при цьому експерти з питань енергетики [азначають](#), що такі заяви МАГАТЕ демонструють безсилля перед актами ядерного тероризму. [Відновити](#) електропостачання вдалося лише 13 березня. Крім того, 12 березня представники російських збройних сил заявили співробітникам Запорізької АЕС про те, що станція знаходиться у власності російського державного холдингу "Росатом". Головне управління розвідки Міністерства оборони України [попереджає](#), що Росія може планувати провокацію з використанням АЕС.

Міністр енергетики України Герман Галущенко [закликав](#) міжнародних партнерів, Єврокомісію, МАГАТЕ, ООН та ОБСЄ допомогти захистити ядерні об'єкти, змусити російські збройні сили залишити АЕС та встановити 30-кілометрову демілітаризовану зону навколо об'єктів атомної енергетики України.

РОСІЯ: САНКЦІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ, ПРОТЕСТИ ПОДАВЛЯЮТЬСЯ

У Росії відбуваються антивоєнні акції, їх учасників жорстко затримують. На акціях 13 березня [затримали](#) понад 850 людей, а кількість затриманих за всі дні наблизилась до 15 тисяч. За 10 днів було [порушено](#) 164 справи за законами про військову цензуру.

Євросоюз [доповнив](#) список осіб, на яких поширюються обмежувальні заходи, включивши до нього 160 великих російських бізнесменів, які мають стосунок до ключових секторів економіки РФ, членів їх сімей, а також членів Ради Федерації, які схвалили договори про взаємодопомогу між Росією та так званими «Л/ДНР». Євросоюз також заборонив експорт морських технологій до Росії та працює над запобіганням використанню криптовалюти для обходу санкцій. Нові санкції анонсували США, зокрема, заборонивши експорт доларових [банкнот](#) у Росію, [імпорт](#) алкоголю, діамантів та морепродуктів із Росії, а також позбавивши Росію торгових привілеїв. Велика Британія запровадила [санкції](#) проти 368 російських депутатів, які підтримали вторгнення Росії в Україну та визнали незалежність так званих «Л/ДНР» – їм заборонили в'їжджати до Сполученого Королівства, мати доступ до активів у країні та вести бізнес.

Австралія [приєдналася](#) до санкцій Великої Британії та США проти 33 ключових російських олігархів, бізнесменів та їхніх найближчих родичів. Санкції [підтримали](#) Багамські острови. Європейський банк реконструкції та розвитку [погодив](#) виділення Україні та країнам, які приймають біженців, допомоги у розмірі 2 млрд євро. Президент Франції Еммануель Макрон ввечері 13 березня провів телефонні [переговори](#) з президентом США Джо Байденом та президентом України Володимиром Зеленським. У ході переговорів Макрон і Байден домовилися посилити санкції проти Росії, а також надати підтримку

Україні. Комітет з питань транспорту та інфраструктури Верховної Ради України [закликає](#) припинити усі перевезення між країнами ЄС та Росією.

12 березня президент США Джо Байден [погодив](#) додаткову військову допомогу для України у розмірі 200 млн. доларів. Віце-президент США Камала Харріс [заявила](#), що уряд США виділить ще 53 мільйони доларів через Агентство з міжнародного розвитку (USAID) для підтримки мирних жителів, які постраждали через напад Росії на Україну.

Через санкції Росія втратила доступ до половини своїх золотовалютних резервів. Перелік великих іноземних компаній, які ще залишаються у Росії – [тут](#). Філософ, політолог та економіст Френсіс Фукуяма написав [статтю](#) під заголовком «Готуючись до поразки», в якій спрогнозував, що Росія програє війну з Україною, причому це станеться «раптово та катастрофічно».

Уряд України закликав міжнародних партнерів, інвесторів, громадські організації, представників бізнесу та громадян надати Україні фінансову підтримку, що сприятиме відродженню стабільності української економіки та заявив про створення [фондів відновлення](#). Гроші використовуватимуть залежно від спеціалізації фонду: підтримка української армії та надання гуманітарної допомоги постраждалим, відновлення знищеної інфраструктури та трансформація економіки, відновлення роботи малого та середнього бізнесу та обслуговування міжнародних фінансових зобов'язань України.